

«پژوهش‌های ایران فرهنگی» ۴

بلوچستان در عصر قاجار
گزیده جراید و مطبوعات؛

و تالیفات، روزنامه ایران، جبل‌المتین کلکته،
رعد ...

مقدمه و گردآوری:
مسعود کوهستانی‌نژاد

آبی پاریس
پلی فیروزه
۱۳۹۸

«پژوهش‌های ایران فرهنگی»

دبیر: محسن شهرنازدار

این کتاب با حمایت
سازمان منطقه آزاد چابهار
منتشر شده است.

بلوچستان -- تاریخ -- قرن ۱۳ -- پوشش مطبوعاتی Baluchistan -- History -- 19th century -- Press coverage	موضوع:	کوهستانی نژاد، مسعود، ۱۳۲۰، گردآوری، ویراسته‌نویس	میرشناسه:
بلوچستان -- تاریخ -- قرن ۱۳ -- دخالت خارجی Baluchistan -- History -- 19th century -- Participation, Foreign	موضوع:	بلوچستان در عصر قاجار گزیده جراید... / مقدمه و گردآوری مسعود کوهستانی نژاد. تهران: موسسه آبی پارسی: انتشارات پل فیروزه، ۱۳۹۹.	عنوان و نام پدیدآور:
DSR2003 ۷۲/۹۵۵ ۷۳۰۶۵۷	ردیف کتابی شماره کتابخانه	۵۰۶ ص. ۱۳۲۱: س.م. پژوهش‌های ایران فرهنگی؛ ۴. ۹۷۸-۶۲۲-۹۶۲۰۵۷-۱	مشخصات نشر: مشخصات ظاهری: فروست: شابک:
		وضعیت فهرست‌نویسی: فیا نماید.	یادداشت:
		بلوچستان -- اوضاع اجتماعی -- قرن ۱۳ -- پوشش مطبوعاتی Baluchistan -- Social conditions -- 19th century -- Press coverage	موضوع: موضوع:

بلوچستان در عصر قاجار

گزیده جراید و مطبوعات:

وقایع اتفاقیه، روزنامه ایران، جبل‌المتین کلکته، رعد و ...

مقدمه و گردآوری: مسعود کوهستانی نژاد

موسسه آبی پارسی؛ انتشارات پل فیروزه

تصویر روی جلد: اعضای کمیسیون تحدید حدود مرز بلوچستان؛ از چپ به راست: زین‌الدین خان اسعدالدوله حاکم بم، بلوچستان و بلوکات خمسه علی اشرف خان احتشام‌الوزاره نماینده ناصرالدین شاه و کمیسر ایران سلیمان میرزاسعیدنظام، نماینده فرمانفرما والی کرمان و بلوچستان. به نقل از کتاب بلوچستان در سال‌های ۱۳۰۷ تا ۱۳۱۷ ق.

نشانی: تهران - خیابان پاسداران - بوستان دوم - پلاک ۲۷ - طبقه اول/کدپستی: ۱۶۶۴۶۶۵۱۱۱ / تلفن: ۰۲۱-۲۲۷۹۶۱۴۸ / وبسایت: pbinsitute.ir

بازنشر این اثر یا قسمتی از آن به هر شیوه، نیاز به دریافت اجازه رسمی و مکتوب از ناشر دارد.

فهرست

۷	سخن ناشر
۱۳	یادداشت دبیر مجموعه
۱۹	مقدمه
	فصل اول: مدارک سیاسی، اجتماعی و عمومی
۴۳	فهرست مدارک
۵۱	متن مدارک
	فصل دوم: مدارک اقتصادی، تجاری و بانکی
۲۷۱	فهرست مدارک
۲۷۳	متن مدارک
	فصل سوم: راه و حمل و نقل
۲۹۵	فهرست مدارک
۲۹۷	متن مدارک
	فصل چهارم: مدارک فعالیت تجاری و دیگر خارجی‌ان در بلوچستان
۳۳۵	فهرست مدارک
۳۳۹	متن مدارک
	فصل پنجم: مدارک قاچاق اسلحه در بلوچستان
۳۹۷	فهرست مدارک
۳۹۹	متن مدارک
	فصل ششم: مدارک شهرها
۴۰۷	فهرست مدارک
۴۱۱	متن مدارک
	فصل هفتم: متفرقه
۴۷۱	فهرست مدارک
۴۷۳	متن مدارک
۴۹۱	نمایه

سخن ناشر

مؤسسه آبی پارسی برای جبران کمبود منابع پژوهشی در خصوص معرفی و شناساندن تاریخ و فرهنگ سرزمین بلوچستان، بخش نخست مجموعه کتب «پژوهش‌های ایران فرهنگی» را به انتشار بست و دو عنوان کتاب شامل تألیف، ترجمه، استنساخ و گردآوری منابع معتبر در دین درباره این منطقه از ایران اختصاص داده است. دبیر این مجموعه سرگ آقای حسن شهرنازدار پژوهشگر حوزه انسان‌شناسی و مطالعات قومی هستند که در سال‌های گذشته موضوع بلوچستان را از خلال پژوهش‌های میدانی و نیز مقالات کتابخانه‌ای دنبال کرده‌اند و عهده‌دار این مسئولیت مهم شده‌اند. ایشان از اسطوره هشتاد، در صدد انجام این پروژه و نیز تدوین دانشنامه فرهنگ و جغرافیای بلوچستان بوده‌اند.

عناوین و شرح مجلد‌های این مجموعه در بخش‌های مختلف عبارتند از:

مطالعات تاریخی و فرهنگ‌شناختی:

بلوچستان در دانشنامه ایرانیکا: زیر نظر دبیر مجموعه، علاوه بر ترجمه نه مدخل مرتبط به تاریخ و فرهنگ بلوچستان از دانشنامه ایرانیکا، شامل تکمله‌هایی تألیفی بر هر مدخل است که توسط افراد متخصص در موضوع همان مدخل

نوشته شده و کاستی های اطلاعات مداخل ایرانیکا را کامل می کند و با اطلاعات تازه ای به آن می افزاید. این کتاب برای پژوهشگران مسائل تاریخ و فرهنگ بلوچستان، منبعی مهم و حائز اهمیت به شمار می رود.

بلوچستان و تاریخ مکران ایران ۱۹۰۶-۱۶۰۰ در کتاب جان گوردون

لوریمر: شامل بخش های مربوط به بلوچستان در کتاب یادمانی و ارزشمند نمای خلیج فارس جان گوردون لوریمر دیپلمات و تاریخ نگار بریتانیایی است که علاوه بر تاریخ تحولات سیاسی منطقه از ابتدای قرن هفدهم میلادی تا سال های سده بیستم (همزمان با انقلاب مشروطه) به جغرافیای روستای منطقه بلوچستان می پردازد و به خواننده اطلاعات ارزشمندی از وضعیت منطقه در ابتدای سده بیستم ارائه می دهد.

مقالات تاریخی و انسان شناختی بلوچستان: در دو مجلد زیر نظر دبیر مجموعه گردآوری شد و به نیرنده مهم ترین مقالات پژوهشی تاریخی و انسان شناختی طی دهه های کوناگه سده بیستم است که به شناخت بیشتر ما از ویژگی های فرهنگی و اجتماعی بلوچستان از نگاه محققان غیر ایرانی می انجامد. بلوچ و دیگران و بلوچ و همسایگان: عنوان دومین مجموعه دو کتاب در حوزه مباحث گوناگون زبان شناختی و پژوهش های بین رشته ای و ترجمه ای این حوزه است که در سمپوزیوم های زبان شناسی بلوچ در دانشگاه ارپسان ارائه شده و زیر نظر خانم کارینا جهانی، اگنس کورن و پل تیتوس در دو مجلد مدون شده است.

اشعار مردمی بلوچ نوشته لانگ ورث دیمز: کتاب مهمی که در نیمه دوم قرن نوزدهم آن را در بریتانیا منتشر کرده و حاوی منظومه ها و اشعار بلوچی، با توصیفی از ادبیات بلوچستان است.

کاوش در تپه بمپور: گزارش مفصلی از کاوش های باستان شناختی بناتریس دکاردی باستان شناس شهیر بریتانیایی در یکی از مهم ترین محوطه های پیش از تاریخ بلوچستان است که پس از نیم قرن ترجمه شده و در اختیار مخاطب فارسی زبان قرار گرفته است.

هشت گفتار در باستان‌شناسی و تاریخ سیستان و بلوچستان: اثر دکتر سیدمنصور سیدسجادی از باستان‌شناسان فاضل و سرپرست هیئت کاوش شهر سوخته است. این کتاب در هشت فصل علاوه بر دو متن تاریخی درباره بلوچستان، به معرفی جغرافیای تاریخی منطقه از عصر باستان تا دوران اسلامی می‌پردازد و هر چند پیش‌تر منتشر شده، اما در این چاپ آخرین دستاوردها و یافته‌های کاوش‌های باستان‌شناختی سالیان اخیر شهر سوخته در دو فصل تازه تشریح شده است.

سفرنامه‌های ایرانی.

بلوچستان در میان نامه‌های عصر قاجار: در دو مجلد شامل سفرنامه‌های حکام و سیاستمداران ایرانی به منطقه بلوچستان است که نگاه رجال سیاسی به منطقه و سیاست‌های حرکت قاجار در قبال بلوچستان را برای خواننده ترسیم می‌کند و همزمان چشم‌انداز از وضعیت معیشتی مردم و آبادی‌های بلوچستان را ارائه می‌دهد.

سفرنامه‌های معاصر بلوچستان: در سه مجلد، برگ‌رنده نگاه نویسندگان و پژوهندگان، رجال فرهنگی، سیاسی و نظامی به این منطقه طی یک قرن است که از سال‌های پایانی حکومت قاجار و انقلاب مشروطه ایران آغاز می‌شود و تا دهه هشتاد خورشیدی ادامه می‌یابد.

سفرنامه‌های غیر ایرانی:

بلوچستان ناگاویده: عنوان کتابی از ارنست فلویر افسر بریتانیایی مسئول ایستگاه تلگراف جاسک است که شرح سفر او از ژانویه ۱۸۷۶ تا می ۱۸۷۷ میلادی را در بر دارد و حاوی اطلاعات ذی‌قیمتی از اوضاع اقلیمی و جغرافیایی و اقتصادی بلوچستان در سده نوزدهم است. متن اصلی نخستین بار در سال ۱۸۸۲ در لندن منتشر شده است.